

N:o 65.

Af Herr **A. Hansson**: Angående bemyndigande för Riksgäldskontoret att under innevarande år utbetala viss andel af 1881 års anslag till Södra Dalarnes jernväg.

Vid fördelningen af de låneunderstöd till byggande af enskilda jernvägar, som af såväl 1871 som 1876 års Riksdagar beviljats, har den grundsats, såsom mig synes fullkomligt riktigt, städse framhållits, att industri och näringar genom nämnda fördelning så litet som möjligt måtte frånryckas för dem erforderliga arbetskrafter. Sälunda säger 1876 års Stats-Utskott, efter uppgjort förslag till anslagssummans fördelning per år, att »Utskottet tvekar ej att uttala den öfvertygelse, att dessa utgiftssummor, med landets nuvarande utveckling, icke kunna hafva någon menlig inverkan på den ekonomiska ställningen», hvarjemte Utskottet på annat ställe i samma betänkande med afseende på statskrediten yttrar: »För Utskottet synes det vara en öfverdrifven farhåga, att statskrediten skulle kunna skadas, om medel inom måttliga gränser af staten upplånas och sedermera såsom lån utlemnas för utförande af sådane enskilda jernvägar, som afse att verksamt befördra landets utveckling och välmåga.» Det måste antagas hafva varit med ledning af dessa åsigter, som Riksdagen år 1876 beslöt att tilldela äfven Södra Dalarnes jernväg ett låneunderstöd på 2,500,000 kronor, och hvarefter Kongl. Maj:t sedermera bestämt fördelningen af dessa medel på följande sätt:

1879	500,000 kronor.
1880	1,000,000 »
1881	1,000,000 »

med föreskrift att banan skall vara för trafik öppnad före utgången af år 1882.

Sedan tillkomsten af dessa bestämmelser hafva, såsom allmänt känt är, de ekonomiska förhållandena, så väl i utlandet som hos oss, undergått stor förändring. Inom vårt land, och särskildt inom den ort ofvannämnde jernväg genomgår, har den industriella företagsamheten till följd af de ogynsamma konjunkturerna lidit af afbräck, som för alla är känbart. Arbetare hafva i stor mängd måst afskedas eller sättas på betydligt förknappade vilkor, under det att skaror af ungt och arbetsfört folk, som genomströfvar orten för att söka arbete, afvisas, der man icke är i tillfälle att, om också endast för brödfödan, bereda ett tillfälligt sådant. I få ord sagdt, den rådande arbetslösheten hotar att bereda oss de känbaraste olägenheter, och med bekymmer motser man den betydligt ökade fattigvårdstunga, som härigenom tillskyndas kommuner och enskilde.

Enda, och i min tanke bästa sättet att bota detta onda, samt att förebygga de vådor, hvarmed det hotar, är att bereda tillfälle till arbetsförtjenst. Och då inom den ort, hvarom nu fråga är, en bergslagsort, som just i denna sin egenskap måste hafva så mycket starkare kännning af det närvarande ekonomiska betrycket, en jernväg är under byggnad, för hvars utförande medel redan blifvit beviljade och genom Riksgäldskontoret anskaffade — då således något nytt anslag till betungande af årets statsreglering icke här behöfver ifrågasättas — så synes mig enklaste åtgärden vara att påskynda detta arbete genom att låta det, utöfver fastställda årsanslaget, redan under innevarande år komma i åtnjutande af 500,000 kronor af det anslag, som annars icke skulle lemnas förrän 1881. Tillfälle till förtjenst och utkomst skulle derigenom tillskyndas en mängd arbetare, som nu går i saknad af beggedera. Någon risk för staten eller någon synnerlig uppoffring för densamma synes mig ej kunna ligga häri, snarare tvärtom. Bolaget har genom en i allmänhet ordentligt fullgjord inbetalning af omkring halfva aktiebeloppet, om det ock under närvarande förhållanden skett med ganska mycken ansträngning, af egna medel utfört en betydande del af byggnadsarbetet och således å sin sida gifvit de kraftigaste garantier för dess fullföljande. Men då staten derjemte, genom arbetets fullbordande förr än eljest ämnadt var, fortare kommer i åtnjutande af räntan på de utlagda penningarne, och orten i åtnjutande af de väntade fördelarne af jernvägen, och således målet: att »verksamt befordra landets utveckling och välmåga», hvad denna jernväg vidkommer, tidigare blifvit uppnådt, hvarförutom å en skara arbetslöst folk blifvit beredd möjligheten till utkomst, så synes det mig som starka skäl talade för den åtgärd, jag här ofvan tagit mig friheten förorda.

På sålunda anförda skäl och under anhållan att framdeles, der så nödigt kan finnas, till höglöfliga Stats-Utskottet få inkomma med vidare upplysningar i saken, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville på det sättet medverka till lindrande af nu rådande arbetslöshet bland befolkningen i Södra Dalarne, att Riksgäldskontoret bemyndigas att, på sätt som lämpligast kan finnas, af det till Södra Dalarnes jernväg beviljade anslag, till fortskyndande af nämnda arbete, under innevarande år utbetala 500,000 kronor af 1881 års anslag.

Stockholm den 28 Januari 1879.

A. Hansson i Solberga,
från Kopparbergs län.

N:o 66.

Af Herr L. M. Carlsson: Angående införseltull å spanmål.

Sedan de finansiella förhållandena inom den civiliserade världen under de senare åren betydligt förändrats, och prisen å de flesta varu- artiklar så nedgått, att fabrikanten ofta nog ej haft annat val än att antingen oskäligt nedsätta arbetslönen eller ock upphöra med produktionen — har härigenom den allmänna uppmärksamheten blifvit rigtad på orsaken härtill, hvilket allt, om det får fortgå, torde leda till ganska betänkliga följder, till men för en liflig industri, till brist på sysselsättning för en idog arbetare.

För att afhjelpa detta onda har man dels börjat åter fästa sina blickar på skyddstullarne, såsom ett bland botemedlen, och dels börjat närmare granska de förhållanden, som särskildt vidkomma *likställigheten* såväl gent emot utlandet, som inom landet sjelft.

Utan att nu kunna eller våga ingå uti en närmare pröfning om skyddstullarnes lämplighet, en sak, som torde bero på olika länders för-